

Niet gelukt dit art. gepubliceerd te krijgen, (geschreven eind 1989)

Bezoek aan Beit Sachoer.

Kort geleden was ik in de gelegenheid een bezoek aan Beit Sachoer te brengen: het dorp, dicht bij Bethlehem, dat over de hele wereld in de publiciteit kwam. Het telt 12.000 inwoners, voor 90% christenen; verreweg de meesten hunner zijn hetzij Rooms-, hetzij Grieks-Katholiek. Slechts 10% is Moslim.

Velen van de Christenen verdienen hun dagelijks brood met het maken van uit olijvenhout gesneden bijbelse figuren: kerststalletjes, enz. Het ruwere werk geschiedt met machines, de afwerking met de hand.

De familiebanden in dit dorp zijn zeer hecht, zo werd me verteld. Dat vergemakkelijkte het vormen en handhaven van een gemeenschappelijk front tegen de bezetter. In Beit Sachoer werden, in tegenstelling tot andere plaatsen, zelden stenen gegooid naar de Israëliische soldaten, maar wel besloot men, geen belasting meer te betalen.

Men had daarvoor drie redenen, zo werd me tijdens mijn bezoek verteld: "Ten eerste omdat de belastingen hoog zijn en uiterst willekeurig worden opgelegd; ten tweede omdat belasting bedoeld is om er publieke voorzieningen mee te betalen, maar zie bijv. de verwaarloosde staat van onze wegen; ten derde omdat dit bewind ons niet vertegenwoordigt en we er niet in vertegenwoordigd zijn." Naar ik vermoed, weegt het derde motief het zwaarste. Het is een protest tegen de voortdurende bezetting.

Een lesje leren.

De Israëliische kranten en ook het Nieuw Israëlitisch Weekblad berichtten, wat de bedoeling was van de Israëliische reactie op de weigering om belasting te betalen: "Met het openbreken van winkels en het in beslag nemen van goederen werd gepoogd het stille verzet te breken. Minister Jitschak Rabin van defensie had opgemerkt dat aan de inwoners van Beit Sachoer een lesje zal worden geleerd. 'Wij zullen hun verzet breken. Het zal hen nog lang heugen dat ze geweigerd hebben belasting te betalen'.

Generaal Shaike Ezer, bevelhebber van de Westelijke Jordanoever, had de bevolking van Beit Sachoer voorgehouden dat zij tot de bedelstraf worden gebracht als zij de Israëliische autoriteiten blijven tegenwerken door geen belasting te betalen" (NIW, 10 november 1989).

Het is niet duidelijk waarom juist Beit Sachoer werd uitgekozen, want ook op vele andere plaatsen in het bezette gebied weigert men belasting te betalen. Hoe dan ook, Beit Sachoer werd door het leger omsingeld en van de buitenwereld afgesloten. Er was ook geen telefoonverbinding meer. Zowel journalisten werden geweerd als ook Israëliische vredesactivisten die hun solidariteit met het dorp wilden betonen.

Nadat eerst een aantal inwoners was gearresteerd gingen de soldaten van huis tot huis. Gedurende zes weken werden fabriekjes, werk- en opslagplaatsen opengebroken. Machines, auto's, maar ook meubelen en huisraad werden in beslag genomen, soms kapot geslagen of op straat gesmeten; dat gebeurde ook met de medicijnen uit de apotheek. Het is voorgekomen dat de soldaten aanboden niet te confisceren, indien men slechts een bedrag van 100 sjèkel (f 105,-) belasting zou betalen. Het aanbod werd van de hand gewezen. En zo werden er machines voor de houtbewerking gedomonteerd; ze verdwenen, samen met naaimachines, televisie- en video toestellen etc. in grote verhuishagens en alles werd afgevoerd.

Intussen trok de hermetische afsluiting van het dorp de aandacht en werd bekend wat er in Beit Sachoer plaatsvond. Dat leverde negatieve publiciteit voor Israël op in de hele wereld. In Israël

zelf protesteerde de vredesbeweging en in sommige kranten werd kritisch commentaar geleverd. Tenslotte werd "het beleg" opgeheven. De bevolking vierde feest, ook zij die een groot deel van hun bezit waren kwijtgeraakt en ook al zitten er een veertigtal dorpelingen nog steeds in hechtenis.

Bezoeken.

Kort na deze gebeurtenissen kon ik Beit Sachoer bezoeken, vergezeld door een kennis die zowel Engels als Arabisch spreekt. Eerst brachten we een kort bezoek aan het traditionele "veld van de herders", het veld van Efrata. In dezelfde velden hielden, eeuwen later, (*bedoelt u jaren later? Of eeuwen nadat de herders van Betlehem de kribbe met kindje Jezus bezochten...?*) Israëliische vredesactivisten een protestbetoging in solidariteit met de bewoners van Beit Sachour, nadat hen de toegang tot het dorp ontzegd was.

We gaan naar een huis waar zowel de huismeubels als machines voor de bewerking van olijvenhout weggehaald zijn: lege plekken zien we, afgebroken elektrische draden. "Gelukkig hebben we een zwart-wit televisietoestel", zegt de vrouw des huizes; "dat was de soldaten te min en het toestel staat er dus nog."

We bezoeken een andere familie. Ze zijn Rooms-Katholiek. Drie generaties zijn vertegenwoordigd: een hoogbejaard man • een patriarchale figuur; zijn zoon die professor blijkt te zijn aan de (RK) universiteit te Betlehem; en de andere leden van het gezin, waaronder een paar peuters. Als mijn begeleidster vertelt dat ik jaren lang in Israël gewoond heb en het Ivriet (modern Hebreeuws) machtig ben, schakelt de professor moeiteloos over op die taal. Maar de anderen kennen geen Ivriet en ik spreek geen Arabisch, dus we gaan na een paar minuten toch maar terug naar het Engels.

Kerk, moskee, kerk.

De professor vertelt: "De zondag (5 november) nadat het beleg door het leger was opgeheven, vond er een ontroerende gebeurtenis plaats. Eerst werd er in de plaatselijke Grieks-Katholieke kerk een speciale mis voor de vrede opgedragen. De dienst werd bijgewoond door een speciale afgezant van de Amerikaanse oud-president Jimmy Carter, en bovendien door een tiental Israëliische vredesactivisten. Wel had het leger die zondagmorgen het dorp voor alle bezoekers afgegrensd, maar het tiental Israëli's had deze maatregel voorzien, was al op zaterdag gekomen en had bij Palestijnse gezinnen geloged.

De dienst duurde ongeveer een uur. Toen trok men, in stille processie, naar de plaatselijke moskee, waar verschillende sprekers het woord voerden, onder hen de Grieks-Katholieke aartsbisschop van Jeruzalem, mgr. Lufti Laham. Toen een van de sprekers zich verontschuldigde voor het feit dat de moskee niet meer over een geluidsinstallatie beschikt omdat ook die geconfiscieerd is, zei mrg. Laham.' "Toch wordt de stem van Beit Sachoer gehoord over de hele wereld."

Vervolgens ging de menigte die steeds aanzwol, naar de Rooms-Katholieke kerk. Daar zou een hoge Moslim-geestelijke spreken, Sjeik al-Alami, hoofd van de Islamic Higher Council. Hij werd eerst door het militaire cordon tegengehouden maar tenslotte toch doorgelaten en hij arriveerde dientengevolge met vertraging. Maar toen viel hem dan ook een donderende ovatie ten deel, en de sjeik kon zijn ontroering niet bedwingen. Hij kreeg het woord, en aan het eind van zijn toespraak las hij een plechtige verklaring voor: "Iedere Moslim, die het waagt iets van de in Beit Sachoer geconfiscieerde goederen te kopen, zal als een ongelovigen beschouwd worden."

Een daad van solidariteit dus van Moslims met de Palestijnse christenen te Beit Sachoer. Maar ook de solidariteit van Joden ontbrak niet. Een vredesactivist, Hillel Bardin, kreeg het woord. Hij hield een soort van appèl; enkele namen van Palestijnen uit Beit Sachour werden genoemd. Telkens riep hij: "Waar ben je?" De menigte riep: "in de gevangenis". Tenslotte vroeg Bardin: "Weten jullie waarom deze mensen in de gevangenis zitten?" Hij gaf zelf het antwoord: "Ze zitten in de gevangenis omdat ze Palestijnen zijn die met Joden over vrede spreken." 's Avonds werd, voor de Israëliische televisie, een andere Joodse vredesactivist geïnterviewd. Hij zei: "Het militaire bewind belette journalisten deze diensten bij te wonen, en men probeert publiciteit rondom Beit Sachoer zoveel mogelijk tegen te gaan, om te voorkomen dat het publiek een ander beeld van de Palestijnen krijgt dan de bestaande karikatuur."

Grootvader.

De grootvader van het gezin wenkt me: "Komt U eens mee, dan zult U wat zien." Ik ga met hem naar een slaapkamer op de eerste etage en we kijken door het venster naar beneden. Daar, in de straat, hebben twee soldaten - het geweer in de aanslag - een Palestijn met zijn auto aangehouden. De man staat nu op het dak van zijn wagentje en moet proberen om met een lange stok een Palestijnse vlag omlaag te krijgen, die in de draden van de elektriciteit is geworpen. "Een gevaarlijk werkje", zegt de oude, "maar deze soldaten treden tenminste niet bruut op; dat heb ik wel anders gezien". En hij geeft een paar voorbeelden. Even later, terwijl het gesprek in de huiskamer weer verder gaat, laat de oude een van zijn kleinkinderen, een hummel van een jaar of twee, paardje rijden op zijn knie, en hij leert het kind intussen zeggen: "P-L-0, P-L-0". Ik heb de indruk dat er bij de Palestijnen, wat de politieke inzichten betreft, geen generatiekloof bestaat zoals wel eens is beweerd.

Geen liefdadigheid.

De zoon vertelt, hoe zwaar diverse gezinnen door de confiscatie gedupeerd zijn. Vooral de huisproductie van olijvenhouten kerststallen is zwaar getroffen. De machines zijn in beslag genomen en evenzo het materiaal. En dat kort voor Kerstmis, terwijl de grote orders uitgeleverd moeten worden, ook naar het buitenland. Mijn suggestie om te onderzoeken of de Werelddiakonaten van de Kerken zouden kunnen helpen, wordt van de hand gewezen: "We willen geen liefdadigheid, wel solidariteit." Op het bericht dat de Israëliische autoriteiten bereid zouden zijn de geconfisqueerde goederen geheel of gedeeltelijk terug te geven was de reactie: "Dat accepteren we niet, want we hebben geen behoefte aan gunsten; we eisen gerechtigheid." Zoals reeds gemeld, worden er nog een veertigtal bewoners van Beit Sachoer gevangen gehouden. Er is sprake van, dat ze binnenkort opnieuw voor de keus worden gesteld: "En nu belasting betalen of..."; en dat ieder die blijft weigeren te betalen gestraft zal worden met twintig maanden gevangenisstraf. Naar men verwacht, zullen ook dan de meesten blijven weigeren. De mensen met wie ik sprak waren, ondanks alle misère, niet terneer geslagen. Eerder opgewekt, haast vrolijk.

Tijdens de tocht terug naar Jeruzalem bedacht ik, hoe eens voor het Nederlandse volk een belastingkwestie (de tiende penning) een factor werd in de strijd om onze vrijheid.

Johan M. Snoek.

(op Johans PC opgeslagen dd 19-8-2011)